

SLOVENSKA NARODNA GALERIJA

K. D O B I D A

*D*an 22. junija 1933. bo ostal zapisan kot velik praznik v zgodovini slovenske oblikujoče umetnosti. Ta dan je davna sanja naših dedov postala meso: odprla so se vrata ljubljanskega Narodnega doma in vsemu ljudstvu je bila izročena prva zgodovinsko urejena in kolikor toliko popolna, stalna razstava slovenskega umetniškega ustvarjanja od XV. veka do naših dni.

Pomen Narodne galerije, ki je prava slovenska galerija, je za nas, ki smo mal narod, izredno važen: tvorbe upodabljaajočih umetnikov govoré — prav kot glasba — vsakomur umljivo govorico lepote. Najboljša slovstvena dela so — še dovršeneje prevedena — tujcem manj dostopna, pa tudi doma je učinek oblikujoče umetnosti širši, neposrednejši, mogočnejši.

Slovenci nimamo slavne zgodovine ne v državnem ne v gmotnem življenju. Naša povest je eno samo dolgo trpljenje. Vse sile naroda je usmerilo na znotraj, v kraljestvo duha. Umetnost v podobi, pesmi in besedi je dokaz tega duhovnega izživljanja, tega nadčutnega hrepenenja trpečega rodu.

V naših dneh, ko vsepovsod gmota slavi zmago nad duhovnostjo, ko vlada nasilje nad pravico, ko moč številke gospoduje nad netehtljivimi vrednotami, nam je Narodna galerija dokaz, da smo še zmožni nadvsakdanjega življenja, še dostopni nadčasnim idealom.

In prav v teh neveselih časih, ko padajo stari maliki v prah, ko se malodušnost in strah pred bodočnostjo lotevata premnogih, ko nam gine vera váse, je vsako potrdilo lastne, svojske kulturne samobitnosti tako potrebno kakor še nikoli.

Ustvarjajočim bo Narodna galerija izhodišče, odkoder bodo na temelju izročila prednikov zavestno nadaljevali visoko stavbo slovenske umetnosti, ki bo po duhu in obliki res naša. Uživajočim pa bo zakladnica najlepšega, kar je ustvaril slovenski genij, in verna podoba naše biti.

Vemo, da niso v naši galeriji samo dela najvišje umetnostne cene, vemo, da niso zbrana niti vsa najvrednejša, niti vsaj najznačilnejša. Toda, kar je zbranega, je skladno v celoti, je kar edinstvena zbirka brez primere. Saj je vse to naše, zato nenadomestljivo, neprecenljivo.

Srečnejšim narodom sta pripravljali pogoje za razmah oblikujoče umetnosti vladarska milost in darežljivost knezov in imenitnikov. Naši so ustvarjali v najrevnejših razmerah, v pomanjkanju in s težavo, zgolj iz čiste, nesebične žeje po umetnostni lepoti, brez pričakovanja nagrad in priznanja. Slovenska umetnost je čudežna cvetka nadčloveškega idealizma, zrasla sredi trnja in osata. Brez te skoro nerazumljive gorečnosti in požrtvovalnosti bi slovenske upodablajoče umetnosti ne bilo.

Tako je nastala tudi Narodna galerija, rojena iz nepremagljive volje naroda do življenja in popolnoma samó iz njegovih skromnih moči. Prav zato pa je mimo verige drugih kulturnih dokazov nam in svetu predragoceno potrdilo, da smo Slovenci narod, drugim po moči, po čistosti in resnobi duhovne tvornosti enakopraven, in hkrati jamstvo, da naše življenjske sile še ne bodo usahnille, vprav naša

SLOVENSKA NARODNA GALERIJA

NAŠA GLEDALIŠKA PETLETKA

ANTON LAJOVIC

Zopet smo imeli krizo našega Narodnega gledališča, ker je država bistveno znižala svojo dotacijo. Slišali smo nekoliko organiziranih protestov, ne prehudih. A potem zopet — vse tiho je bilo...

Ne dvomimo, da se bo trenutni primanjkljaj kril kakorkoli že; tako bi bila neposredna nevarnost za sedaj ugnana.

Toda, če pogledamo stalno padajočo linijo državnih subvencij, se smemo bati, da sedanja kriza ni bila zadnja, temveč da se utegne ponavljati, a vedno v ostrejši obliki.

Prav je sicer, če ukrenemo vse, kar je potrebno, da se prepreči polom, ki, kakor se zdi, neposredno preti našemu gledališču. Vendar bi se mi zdelo napačno, če bi se vsi skupaj zadovoljili le s trenutnim uspehom in z začasno remeduro. Treba bo misliti, kako najti tisto pot, po kateri bi energično in z rastočo gotovostjo onemogočili nadaljnje krize.

Ko premišljamo o vprašanju ljubljanskega Narodnega gledališča, se ne moremo postaviti na stališče, da bodi jedro in opravičilo njegove eksistence to, da bi bilo golo zabavišče. Če bi imelo biti samo to, tedaj bi bilo upravičeno mnenje, ki ga je nekoč zastopal dr. Šusteršič s svojimi